

SØREN KIERKEGAARD

**DET AFGØRENDE
HVILEPUNKT**

TO TALER

Læsning ved Hans JørgenFenger, dr. med.

MARMORKIRKN

2023

T O T A L E R
Ved altergangen om fredagen
Af
S. KIERKEGAARD

En ubenævnt

hvis navn engang vil nævnes

helliges
over dette lille skrift den hele
forfatter-virksomhed, hvad den
var fra begyndelsen

I slutningen af 1849

Læsning

Søren Kierkegaards værker (Sk) er ikke lette at læse selv om han er en fremragende forfatter. 1800-tallets tradition og koncentrerede lange sætninger gør det ofte svært at komme ned til guldet.

Læs mig højt forslår han igen og igen.

Denne læsning er en let moderniseret udgave af originalen, idet man forsøger at holde sig så tæt til den som muligt. Forståelse og indhold har første prioritet.

Originalen til de to taler og det vigtige forord kan læses gratis på Netadresse: WWW SKS.DK.

De to taler findes i SKS bind 12, s. 277-302.

TALE I, s. 185-292: På vej til hvilepunktet.

TALE II. s. 295-302: HVILEPUNKTET.

Baggrund

Det må have været en stor og vanskelig beslutning helt at stoppe forfatterskabet. Der har fra 1848 været overvejelser om præstekald eller at blive lærer for de unge præster på pastoralseminariet. Der forelå flere manuskriptkladder.

Altergangstaler

Sk var igennem en del år blevet tiltagende glad for altergangstaler. De bestod af et centralt evangelie-ord, en bøn og udlægning af ordet til en nadvertale.

Altergangsgudstjeneste foregik på Sks tid kun om fredagen kl. 9 og bestod af skriftemål med en særlig skriftetale med absolution ((syndernes forladelse), efterfulgt i kirken af en nadvertale inden selve nadveruddelingen til hver enkelt deltager. Sk anså denne gudstjenesteform for at være den bedste af alle Gudstjenester. Tilmelding var nødvendig, Sks familiepraksis er dokumenteret til hver 3. måned.

De i alt 13 altergangstaler blev af Sk anset for at være sand forkyndelse, som en modvægt mod den tiltagende populære kristelige rationalisme inspireret af den store tyske filosof F.W. Hegel. (1770 -1831).

Men **disse to taler får vi et særligt vigtigt forord og en særlig status** ved at blive indgangen til det afgørende hvilepunkt for såvel hele det fremadskridende forfatterskab som for Sks Kristus-tro. De udgives 1851.

Det er **bemærkelsesværdigt**, at disse to sidste altergangstaler med et usædvanligt forord IKKE primært er skrevet til akademikere og slet ikke som et filosofisk eller dogmatisk forklarende værk.

Bemærkelsesværdigt henvender Sk sig primært til hver enkelt søgende nadvergæst i den særlige fredags-altergangs-gudstjeneste og at det er denne henvendelse, som er **indgangen til det afgørende hvilepunkt** for hele forfatterskabet og Sks egen Kristus-tro.

Note. God moral og kærlighed til næsten kan udledes af kærligheds-budet. Ligeledes: Gør mod andre, hvad du ønsker andre skal gøre imod dig. Men mange, som lærer kristendommen nærmere at kende, forarges over, at de, der mest helhjertet fornægter moral og næstekærlighed, tilbydes den samme guddommelige, uovervindelige kærlighed. Og at alle er Gud lige nær, og at alle elskes af Gud lige meget, dét anser de for både uretfærdigt og forargeligt. Dette til trods for, at vi alle med vores selviskhed og forfængelighed efterlader en uafladelig række af forsømmelser.

(Frit efter biskop Erik Jensen 1962)

TO TALER.

TALE I. LUK. VII, 4 *Men hvem lidet forlades elsker lidet*
PÅ VEJ til hvilepunktet

TALE II. I PET. IV, 8 *Kærligheden skal skjule syndernes*
Mangfoldighed

TALE II er *HVILEPUNKTET*

FORORD

”En trinvis fremadskridende forfattervirksomhed, der tog sin begyndelse med ”Enten-Eller”, søger her et afgørende hvilepunkt ved alteret”, som er Nadveren. Forordet er vigtigt for ret at forstå hele SKs forfatterskab og Kristus-tro. De to taler er resultatet af en særlig genlæsning af urskriftet (Bibelen): ”De individuelle humane eksistensforholds urskrift, det gamle, bekendte og fra fædrene overleverede læst endnu en gang, om muligt på en inderligere måde.” (Ikke dogmatik men et livs - og kærlighedsfællesskab med Jesus Kristus) Der vises intet nyt. Sk er ”uden myndighed” (er ikke indviet præst); er intet sandhedsvidne, sine ufuldkommenheder og skyld selv bedst bevidst.”

”Kristeligt er ethvert menneske (den enkelte), ubetinget ethvert menneske Gud lige nær, og hvorledes nær? LIGE NÆR! ELSKET AF HAM (lige meget). Er der nogen **forskel (på Guds kærlighed)**, o, denne forskel, hvis der er, den er som fredsommeligheden selv, den er der; uforstyrret forstyrrer den ikke i mindste måde. Altså, ligheden er der, den er uendelig mellem menneske og menneske.” Lige elsket af den.

”Uendelige guddommelige kærlighed, som ingen forskel gør.”

”Ak menneskelige utaknemmelighed! - dersom dét (denne Guds kærlighed) var situationen, så var ligheden mellem os mennesker, hvori vi ganske ligner hinanden,

at ingen af os ret tænker på, at han er elsket af Gud! ”
 (med Kristi kærlighed).”

Og det til trods for mulighed for barmhjertighed, tilgivelse af alle vore synder og et nyt liv sammen med Gud selv

FORORD - Resumé

”Her i forordet udtaler Sk, at dét, som har været bærende for ham selv, for hele hans liv og hans virksomhed som forfatter, er den ”livsanskuelse”, som er menneskeligheds - og menneske-lighedens tanke: Og denne livsanskuelse består i, at kristeligt set er ubetinget ethvert menneske som den enkelte, Gud lige nær - og det ubetinget. Og det er ethvert enkelt menneske derved, at det er elsket af Gud. Og netop deri ligger den ”uendelige” lighed mellem menneske og menneske. En lighed, der kristeligt set sætter enhver forskel mellem mennesker ud af betydning. Til grund herfor ligger den ”uendelige” guddommelige kærlighed, der ikke gør forskel på nogen.” Cappelørn 2021

Her genlyder apostlen Johannes ord:

”Deri består kærligheden, ikke i at vi har elsket Gud men i at han har elsket os og givet os sin søn til forsoning for vore synder..” 1. Johs Brev 1, 7-9

Med stor taknemmelighed overrækker Sk med disse to taler hele sit forfatterskab til det danske folk og det med en særlig tak for at have benyttet sproget med en sønlig hengivenhed og med næsten kvindelig forelskelse. Sk er stolt over at have den ære at skrive, i tillid til at folket heller ikke skal have skam af, at han har skrevet. Med denne overdragelse til den enkelte nadvergæst og til hele folket sendes et stærkt kristent vidnesbyrd og vækkelsesbudskab:

Vågn op!

TALE I

LUK. VII, 47.
Men hvem lidet forlades elsker lidet
 SKS 12, 185-292

PÅ VEJ.

Note. Dette Jesusord er fra en tidligere altergangstale, ”Tjenerinden”. Til farisæerens Simons middagsselskab med Jesus dukker en ludder uanmeldt op. Med sin kostbare olie vasker hun Jesu fødder og tørre dem med sit hår. Forargelsen er stor, men Jesus tager hende i forsvar med et spørgsmål til værten: Simon, Af to skyldnere hvem elsker mest? Den, der har fået lidt tilgivet, eller den der har fået meget tilgivet?

Begge taler henvender sig primært til hver enkelt nadverdeltager i den særlige altergangsgudstjeneste en fredag kl. 9.

BØN

”Herre Jesus Kristus! Du som så vist ikke kom til verden for at dømme, Du var dog, ved at være kærligheden, der ikke blev elsket, dommen over verden.

Vi kalder os kristne, vi siger at vi ved ingen at gå til uden til dig - ak, til hvem skulle vi så gå til, når det just ved din kærlighed også over os bliver dommen, at vi elske lidet, til hvem, o trøstesløshed. Hvis dog ikke til dig; til hvem. O fortvivlelse hvis du virkelig ikke ville forbarmende antage dig os, tilgivende vor store synd mod dig og mod kærligheden, vi som syndede meget ved at elske lidet!”

Hvad er den store synd? Den største synd?

**”at ingen af os ret tænker på,
 at han er elsket af Gud!”**
 (med Kristi kærlighed).

INDLEDNING

Andægtige tilhører. Ved alterets fod lyder indbydelsen ”kommer hid alle, som arbejder og er besværede og jeg vil give jer hvile.

Den enkelte følger indbydelsen og går op til alteret. Derpå forlader altergæsten alteret og går tilbage. Her kunne skriftordet være anbragt på bagsiden af kirkens dør.

Det første ord: ”Kom alle til mig og jeg skænker dig hvile” er alterets indbydelse,

Det andet: ”Hvem lidet forlades, elsker lidet”, er alterets forklaring (retfærdiggørelse: enhver kan komme, som han er - frit, ufortjent):

Fik du for lidt ud af at skrifte dine synder og af din nadver, så er det ikke alterets skyld men din egen. Du har ikke taget Jesu ord bogstaveligt: Jesus har tilgivet dig alle din synder, ja, hver eneste, også de skjulte. Du må tro ham bogstaveligt.

Det burde være næsten indlysende let men er ofte svært,

Derfor bør det føre til en stræben efter mere fællesskab med Jesus Kristus, så vi ikke anser alt opnået med denne ene nadver eller at vi i stille mismod undlader at gå til nadver, fordi det ikke lykkedes denne ene gang,

DOMMENS ORD

Men hvorfor DOM, et foruroligende ord og ikke et beroligende trøstende ord i stedet? Men ordet er langt fra kun at være et dommens ord, det er også et trøstens ord.

Alle dine synder er tilgivet, alle. Også den store synd, at du kun elsker lidet. Men ofte kan det være svært at tro, at alle synder er tilgivet.

Han er dig nær - hele tiden, Hvordan nær? Nær hvert eneste menneske, nær ”hiin enkelte” - og altså også dig, er han nær.

Hvordan? ***Han elsker dig*** - Han ser med milde øjne på din synd og på vore synder, selv om vi glemmer at elske meget.

Vi glemte at elske Kristi kærlighed. I stedet elsker vi meget os selv, sætter os selv meget i centrum og vi dyrker meget vor egen selvtilstrækkelighed, glemmer de svage iblandt os og de fattige omkring os. I stedet blev vore hjerter kolde for alt andet end vort eget. Der bliver koldt omkring os. Ikke kærlighed, men mit eget ve og vel kom først - ikke de andres ve og vel.

Men dommens ord kommer aldrig fra Gud uden trøstens ord!

Har du tænkt på, hvor alvorlig denne dom er?

Kærligheden blev ikke elsket. Almindeligvis regner vi **retfærdighedens** dom for at være streng og **kærlighedens** for at være mild. Men nej, kærlighedens dom er

DEN STRENGESTE DOM

Var syndfloden ikke den strengeste dom over verden: alle døde undtagen Noah og hans ark? Eller den forvirring Guds skabte i Babel-tårnet, at ingen forstår hinanden (førende til ensomhed, ufred, vold og krig mm.) Eller. Sodoma og Gomorras udryddelse? Nej! Er det ikke Kristi uretfærdige og uskyldige død på korset, der kræver den strengeste dom? Og så var den dog kærlighedens offer.

Kærligheden blev ikke elsket,

det er

DOMMENS ORD

men aldrig uden

TRØSTENS ORD

Det var ikke fordi synderne var for mange og for store. Det var ikke fordi retfærdigheden nægtede syndere tilgivelse og forladelse. Det var kærligheden, der mildt og overbærende siger:

JEG TILGIVER ALT! :

Forlades dig kun lidet, fordi du kun elsker lidet, så er Gud ikke blevet træt af at elske dig. Derfor trøster jeg mig ved ordet, skriver SK.

For hvem elsker meget?

Kun den der har fået tilgivet alle sine synder!

Derfor blotter jeg brystet, så ordet kan trænge sårende ind i mit hjerte - med sin helbredende smerte. I en forstand fornemmer jeg slet ikke smerte men en ubeskrivelig salighed: Thi just min dom, dødsdommen over mig og min usle kærlighed, den indeholder til lige

Nøgleordet:

Gud er uforandret kærlighed.

”Således trøster jeg mig med yderligere trøst i ordet, som du vel også kan finde trøst ved. For ordet taler altid sandt. Just når det sårer dig, siger ordet: ”Der står ikke at han *elskede* lidet. Nej! Ordet siger: der står *elsker* lidet - i dette *NU*. Det er kun et øjeblik næste nu er alt forandret, han elsker om ikke meget, han stræber dog efter at elske meget.”

ALT ER FORANDRET

KUN IKKE KÆRLIGHEDEN

” KÆRLIGHEDEN” BLIVER HOS HAM.
JESUS BLIVER HOS HAM!

Det er åbenbaring ved Guds ånd, ved Jesu ånd, der tager bolig i den troende. Vi må tro bogstaveligt, at Jesus mener, hvad han siger. Her er den herlige frelses-tilbagekomst i kærlighed. Og om du elsker meget, tager kærligheden fat og den bliver til mere end første gang.

SLUTNING

At forurolige kan være til gavn ved at forstyrre. Det kan også distrahere fra det væsentlige ved tanker om løn. Så velsigne da Gud den foruroligende tale, at det kun er til det gode den måtte have foruroliget. Og at du ved alteret beroliget måtte fornemme, at du forstår at tage imod ALLE dine synders nådige forladelse, så elsker du meget,

TALE II

I PET. IV, 8

Kærligheden skal skjule syndernes mangfoldighed

SKS 12, 295-302

HVILEPUNKTET

BØN

Herre Jesus Kristus! Fuglene havde reder, rævene havde huler, og du havde ikke det, hvortil du kunne hælde dit hoved, husvild var du i verden - selv dog skjulestedet, det eneste hvor syndere kunne fly hen. O, og således er du jo endnu den dag i dag skjulestedet: når syndere flygter til dig, skjuler sig hos dig, er skjult i dig, da er han evigt beskyttet, da skjuler "kærligheden" syndernes mangfoldighed.

Dette gælder **menneskelig kærlighed**, den i hvem der er kærlighed; den kærlige skjuler syndernes mangfoldighed, eller ser han dem, er han dog som den, der ikke ser dem, skjuler dem for sig selv og for andre. Kærligheden gør ham, i endnu skønnere forstand end forelskelsen, blind for næstens synder. Om den kærlige har fejl, ufuldkommenheder, ja om end hans synder var mangfoldige: Kærligheden, dét, at der er kærlighed i ham, skjuler syndernes mangfoldighed.

Om **Kristi kærlighed** kan ordet kun tages i én forstand, **at han var kærlighed**, der ikke skulle tjene til at dække over, hvad der måtte være ufuldkomment i ham - den hellige - i ham, der ikke er synd og i hvis mund der ikke var svig. Selvfølgelig, da der i ham **kun var kærlighed**, kærlighed i hans hjerte og kun kærlighed, i hvert hans ord, i al hans gerning, i hans liv, i hans død indtil det sidste.

O, i et menneske er kærligheden ikke så fuldkommen. Mennesket selv trænger til kærligheden, som han viser; således drager han selv fordel af kærligheden i ham, for så vidt den vender udad, skjulende syndernes mangfoldighed og det omfatter meget få. Det er ikke som Kristi opofrende kærlighed, der omfatter hele verden.

Tænk dig, at han ikke havde været kærlighed! Tænk dig, at han på en ukærlig måde blot ville være hvad han var, den hellige, der i stedet for at ville frelse verden og skjule syndernes mangfoldighed, var kommet til verden i hellig vrede for at dømme verden.

Tænk dig dette, for desto inderligere at betænke, at det just om ham gælder i eneste forstand, at hans kærlighed skjuler syndernes mangfoldighed, at det var "kærlighed", at han var den eneste den

kærlige, der skjulte syndernes mangfoldighed, ikke blot den enkeltes, men hele verdens.

Lad os derfor i de foreskrevne korte øjeblikke tale om dette ord *Kærlighed* (Kristi kærlighed) *skjuler syndernes mangfoldighed*.

Jesus kom for at helbrede de syge, ikke de raske, han kom for at berige de fattige, dem der kommer med tomme hænder, ikke de rige og selvtilstrækkelige. Derfor følger et alvorlig ord om samvittigheden, der er med overalt i menneskets indre. Hos Luther hedder det den *Indre prædikant*, hos Sk *medvideren i dit inderste, den medvidende prædikant* og hvilken skildring!

Men du, der i dag er på vej til alteret, er jo også langt fra at ville flygte eller unddrage dig denne medvidende prædikant. Du har netop givet ham ordet.

Hvor præsten kun kan prædike i al almindelighed, er prædikanten i dit indre lige det modsatte, han taler ene og alene om dig, til dig og i dig.

Jeg vil ikke forsøge at forfærde, men når denne medvidende prædikant prædiker for dig i dit indre, så fornemmer også du, hvad andre måske fornemmer forfærdeligere, du fornemmer en trang til at skjule dig: og selv om det er fortalt dig tusinde gange, at det er umuligt at finde dette skjul, du fornemmer trangen. Kunne jeg bare flygte til en øde ø, finde en nok så lille plet, hvor der var tilgivelse, som i sandhed tager skylden fra mig, men også bevidstheden derom; at der var glemsel!

Men nu er det således: Kristi kærlighed skjuler syndernes mangfoldighed. Se alt er blevet nyt! Hvad hedninger og loven forsøgte forgæves, det gjorde evangeliet muligt.

Ved alteret åbner frelseren sine arme just for denne flygtning.

(Sks altergangstaler foregår alle i domkirken i København) Og det, at han udbredende sine arme siger ”kommer hid”, dét siger tillige, kærlighed skjuler syndernes mangfoldighed.

Derfor tro ham! Kunde du tiltro ham, der åbner sin favn for dig, at det kun var tomme ord, at han ville bedrage dig og når han omsluttede dig, at du var fangen og i fængsel. Her er ingen glemsel, her hos den hellige. Nej! Og troede du det, var du sikkert ikke kommet!

Men salig den, som ganske bogstaveligt tror, at kærlighed, ”Kristi kærlighed”, skjuler syndernes mangfoldighed.

Hvad formår et menneskes kærlighed? Og hvad formår Kristi kærlighed?

Selv det mest kærlige menneske kan kærligt dømme med skånsomhed, kærligt lukke sit øje for din synd - o, men skjule dit øje for din synd, kan han ikke: Han kan ved kærlig tale og deltagelse søge at formilde din skyld også i dine øjne, og for så vidt ligesom skjule den for dig, eller - dog til en vis grad, nogenlunde skjule den for dig - men virkelig skjule den for dig, bogstaveligt skjule den for dig, så den er skjult, som var det på havets bund, - og aldrig mere nogen får den at se. Eller - skjult som, hvad der var rødt som blod bliver hvidere end - sne, så synd forvandles til renhed, og du selv tør tro dig ret og ren ind for Gud (retfærdig-gjort), ***dét kan kun han, den herre Jesus Kristus,, hvis kærlighed skjuler syndernes mangfoldighed.***

Myndighed

Mennesket har ingen myndighed. Det kan ikke byde dig, at du skal tro, og just ved at byde med myndighed hjælpe dig til at tro. Men fordres der allerede myndighed til at lære, så må der om muligt fordres større myndighed end den, der byder det oprørte hav at blive stille.

Hvilken myndighed må der ikke fordres, for at byde den fortvivlede, den angstfyldte og synderknuste at lukke sit øje og hvilken myndighed for derpå at byde ham åbne troens øje, så han ser renhed, hvor han så skyld og synd.

Denne guddommelige myndighed har kun Jesus Kristus, hvis kærlighed skjuler syndernes mangfoldighed. Han skjuler den ganske bogstaveligt med sit *hellige legeme*. Der er jo *både fyldestgørelse* (”Det er fuldbragt”) og *fyldestgører* (Jesus Kristus), som ganske dækker al din skyld.

Han skjuler den ganske bogstaveligt, som når **hønen** bekymret i farens stund samler kyllingerne under sine vinger. Her kan hønen blive nødt til at ofre sit liv. Det er også ganske bogstaveligt, at Jesus Kristus skjuler over dine synder med sin død.

Uendelig kærlighed. Der tales om kærlighedens gerninger, men når der tales om kærlighedsgerningen, så ved du også godt hvem talen er om, om Kristus, om hans forsonende død, der skjuler syndernes mangfoldighed.

”Dette forkyndes ved alteret. Thi fra prædikestolen forkyndes væsentlig hans liv, men ved alteret hans død. Han døde én gang for hele verdens og vore synder, hans død gentages ikke; men *dét* gentages: han døde også for dig. Du som i hans legeme og blod modtager pantet på, at han er død også for dig, ved alteret, hvor han giver dig *sig selv* som skjul. O, sikre skjulested for synderen, o, salige skjulested især efter samvittighedens anklager.

Et menneske, selv det kærligste, han kan dog i det højeste give dig formildelsen, undskyldningen, overladende dig hvorvidt du nu kan bruge denne; men sig selv kan han ikke give dig. Det kan kun Jesus Kristus, han giver dig sig selv til skjul.”

”Det er ikke nogle trøstegrunde (forklaringer) han giver dig, ikke en lære, han meddeler dig, nej, han giver dig sig selv. Han gav sig selv hen for hele verden til et skjul også for dig, som for mig.” Hvor findes hvilen? I **PERSONEN** - Jesus Kristus!

Sk-Bekendelsen

”Derfor er du min herre og frelser, du hvis kærlighed skjuler syndernes mangfoldighed. Når jeg ret fornemmer min synd og mine synders mangfoldighed, så der på jorden kun er ét menneske, jeg hader og afskyr, så vil jeg straks fly til dig, og du vil ikke nægte min det skjul, du kærligt har tilbudt alle. Du vil frelse mig fra dette menneske. Du vil hjælpe mig til at blive, et andet, et bedre menneske og til at turde blive i mit skjul.”

Sk-RESUMÉ

”Andægtige tilhører. Det er til dén kærlighed, der skjuler syndernes mangfoldighed, du i dag søger hen, søgende den ved alteret. Af kirkens tjener har du (i skriftesalen eller kirken) modtaget **forsikringen** om dine synders nådefulde

forladelse; Du modtager ved alteret garantien derpå (**nadveren**) og det ikke kun som et andet menneskes sindelag og sympati overfor dig. Nej!. Du modtager pantet til pant på, at **du modtager ham selv**; i og med det synlige tegn (brødet og vinen) **giver han dig sig selv til skjul for dine synder:**

Som han er sandheden, så du ikke af ham får at vide, hvad sandhed er, og du overlades til dig selv, men kun bliver i sandheden ved at blive i ham.

Som han er vejen, så du ikke af ham får at vide, hvilken vej du skal gå, og nu overladt til dig selv må gå din gang, men du kun ved at blive i ham, bliver på vejen.

Som han er livet, så du ikke af ham får livet overgivet, og nu må skøtte dig selv, men du kun ved at blive i ham, har livet.

Således er han også skjulet; kun ved at blive i ham, kun ved at indleve dig i ham, er du i skjul, er der skjul over dine synders mangfoldighed.

Derfor kaldes nadveren et samfund med ham; den er ikke blot til hans ihukommelse, ikke blot til pant på, at du har samfund med ham, men den er **samfundet**, det samfund, som du skal stræbe at bevare i dit daglige liv ved mere og mere at leve dig ud af dig selv og ind i ham, i hans kærlighed, der skjuler syndernes mangfoldighed.”.

En vandring med Jesus i liv og død. Hvilken inderlighed.

Hvor findes hvilen?

Hvem er hvilen?

PERSONEN - Jesus Kristus!

I nyere tid har Den danske Folkekirke inkorporeret såvel skriftetale, absolution (syndernes forladelse) og nadver som den almindelige søndagsgudstjenestes nadverdel.

HVILKET PRIVILEGIUM: Hver søndag kan vi frit ved alteret fod - af Jesu egen mund næsten - tage imod hans forunderlige nadvergaranti:

Alle dine synder har jeg tilgivet dig!

Mit blod - vinen har rensset dig

Jeg skænker dig mig selv!

Med brødet.

Du er ikke overladt til dig selv!

Hvilket privilegium, at vi fik et nadverritual, der er i nøje overensstemmelse med Sks to taler og afgørende hvilepunkt.

LAD OS OGSÅ OPFLAMME AF NADVERRITUALET

NADVER- LITURGI

NADVERBØN

Lad os (alle) bede

Opstandne Herre og frelser,
du som selv er til stede iblandt os
Med al din kærligheds rigdom!
Giv os at modtage dit legeme og blod
til din ihukommelse
og til stadfæstelse i troen på syndernes forladelse.
Rens os fra synd,
og styrk os i det evige livs håb.
Giv os at vokse i kærligheden,
og lad os med alle troende blive et i dig,
ligesom du er et med faderesn. Amen

FADERVOR

Fadervor, du som er i himlene!
Helliget vorde dit navn,
komme dit rige,
ske din vilje

som i himlen således også på jorden;
 giv os i dag vort daglige brød,
 og forlad os vor skyld,
 som også vi forlader vore skyldnere,
 og led os ikke i fristelse,
 men fri os fra det onde.
 Thi dit er riget og magten og æren i evighed! Amen

INDSTIFTELSESORDENE

Vor Herre Jesu Kristus tog i den nat, da han blev forrådt, et brød, takkede og brød det, gav sine disciple det og sagde:
 ”Tag det og spis det; dette er mit legeme, som gives for jer.
 Gør dette til ihukommelse af mig.”
 Ligeså tog han også bægeret efter måltidet, takkede, gav dem det og sagde: ”Drik alle heraf, dette bæger er den nye pagt ved mit blod, som udgydes for jer til syndernes forladelse. Gør dette hver gang I drikker det til min ihukommelse.”

NADVERMÅLTIDET:

Præsten deler om til hver enkelt altergæst:

Efter uddelingen siger præsten:

Dette er Jesu Kristi legeme

Dette er Jesu Kristi blod

Efter uddelingen **SIGER PRÆSTEN:**

Den korsfæstede og opstandne frelser,

Vor Herre Jesus Kristus,

Som nu har givet dig/os sit hellige legeme og blod,

Hvormed han har gjort fyldest

For alle dine/vore synderr,

Han styrke og opholde dig derved i en sand tro til det evige liv.

VELSIGNELSE

Herren velsigne dig og bevare dig!

Herren lade sit ansigt lyse over dig

og være dig nådig!

Herren løfte sit ansigt mod dig og give dig fred!

Behøver vi ikke såvel en sådn ligheds - og nadvervækkelse -sammen med en dåbsvækkelse?

LITTERATURLISTE:

SKS 1994-2013, Søren Kierkegaards Skrifter, 55 bind.

Cappelørn, N. J. *FORLIGELSEN* - 13 altergangstaler, 2021, Eksistensen

”Vi har ved dåben fået indgang til troens verden, og ved nadveren bliver vi til stadighed erindret om, at vi hører til i denne nye virkelighed i fællesskabet med Kristus.” Lisbeth Smedegaard Andersen, 8.4.2023.

SKS 12, 372²²

Troens vished må du i ethvert øjeblik få ved Guds hjælp - ikke ved nogen udvortes måde.

SKS 12, 372²⁴

Du må have Gud til hjælp for at tro, at du ved dåben er frelst. Og du må have Gud til hjælp for at tro, at du i nadveren erholder dine synders nådige forladelse.
Den daglige troskamp.

Nadverritual på Sks tid? 1817? 1834?